

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-46/15

Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA
κατά
AICP – Associação de Industriais do Concelho de Pombal

(αίτηση του Tribunal Central Administrativo Sul
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης)

«Προδικαστική παραπομπή — Δημόσιες συμβάσεις — Οδηγία 2004/18/EK — Άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση — Τεχνικές ικανότητες των οικονομικών φορέων — Άμεσο αποτέλεσμα — Αποδεικτικά μέσα — Σχέση προτεραιότητας μεταξύ της βεβαιώσεως ιδιώτη αγοραστή και προσωπικής δηλώσεως του διαγωνιζόμενου — Αρχή της αναλογικότητας — Απαγόρευση ουσιωδών τροποποιήσεων των σχετικών με τα προβλεπόμενα αποδεικτικά μέσα απαιτήσεων»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 7ης Ιουλίου 2016

1. *Πράξεις των οργάνων — Οδηγίες — Αποτέλεσμα — Μη εφαρμογή εκ μέρους κράτους μέλους — Δικαίωμα των ιδιωτών να επικαλούνται την οδηγία — Προϋποθέσεις*

(Άρθρο 288, εδ. 3, ΣΛΕΕ)

2. *Πράξεις των οργάνων — Οδηγίες — Άμεσο αποτέλεσμα — Οργανισμός ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την παροχή, υπό την εποπτεία του κράτους, υπηρεσίας δημοσίου συμφέροντος και διαθέτει εξαιρετικές εξουσίες — Δυνατότητα επικλήσεως οδηγίας έναντι του εν λόγω οργανισμού*

(Άρθρο 288, εδ. 3, ΣΛΕΕ)

3. *Προσέγγιση των νομοθεσιών — Διαδικασίες συνάψεως δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών — Οδηγία 2004/18 — Ανάθεση συμβάσεων — Κριτήρια ποιοτικής επιλογής — Τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες — Αποδεικτικά μέσα — Άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2004/18 — Υποχρεώσεις και εξουσίες του επιληφθέντος εθνικού δικαστή — Σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία εθνικής ρυθμίσεως — Όρια — Υποχρέωση του οικείου κράτους μέλους να ανορθώσει τη ζημία την οποία υπέστησαν οι ιδιώτες εξαιτίας της μη συμβατότητας του εθνικού δικαίου προς το δίκαιο της Ένωσης*

(Άρθρο 288, εδ. 3, ΣΛΕΕ· οδηγία 2004/18 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 48 § 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση)

4. Προσέγγιση των νομοθεσιών — Διαδικασίες συνάψεως δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών — Οδηγία 2004/18 — Ανάθεση συμβάσεων — Κριτήρια ποιοτικής επιλογής — Τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες — Αποδεικτικά μέσα — Άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση της οδηγίας 2004/18 — Άμεσο αποτέλεσμα

(Άρθρο 288, εδ. 3, ΣΛΕΕ· οδηγία 2004/18 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 48 § 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση)

5. Προσέγγιση των νομοθεσιών — Διαδικασίες συνάψεως δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών — Οδηγία 2004/18 — Ανάθεση συμβάσεων — Κριτήρια ποιοτικής επιλογής — Τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες — Αποδεικτικά μέσα — Σχέση προτεραιότητας μεταξύ της βεβαίωσης ιδιώτη αγοραστή και προσωπικής δηλώσεως του διαγωνιζόμενου — Δυνατότητα υποβολής προσωπικής δηλώσεως μόνο σε περίπτωση αδυναμίας αποκτήσεως της ως άνω βεβαίωσης — Δεν επιτρέπεται — Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

(Οδηγία 2004/18 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και το Συμβουλίου, άρθρο 48 § 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση)

6. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Ερμηνεία — Διατάξεις διατυπωμένες σε περισσότερες από μία γλώσσες — Αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων — Λαμβάνονται υπόψη η γενική οικονομία και ο σκοπός της επίμαχης κανονιστικής ρυθμίσεως

7. Προσέγγιση των νομοθεσιών — Διαδικασίες συνάψεως δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών — Οδηγία 2004/18 — Ανάθεση συμβάσεων — Κριτήρια ποιοτικής επιλογής — Τεχνική και επαγγελματική επάρκεια — Αποδεικτικά μέσα — Δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να απαιτήσει να φέρει η βεβαίωση του ιδιώτη αγοραστή βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από συμβολαιογράφο — Δεν περιλαμβάνεται

(Οδηγία 2004/18 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, αιτιολογική σκέψη 32 και άρθρο 48 § 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση)

1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 16)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 21, 22)

3. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 24-26)

4. Το άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2004/18, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, έχει την έννοια ότι πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να παρέχει στους ιδιώτες, ελλείψει μεταφοράς του στο εσωτερικό δίκαιο, δικαιώματα που δύνανται αυτοί να προβάλουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά αναθέτουσας αρχής, εφόσον η τελευταία είναι δημόσιος φορέας ή οργανισμός που είναι επιφορτισμένος, δυνάμει πράξεως της δημοσίας αρχής, με την παροχή υπηρεσίας δημόσιου συμφέροντος υπό τον έλεγχο της αρχής αυτής και διαθέτει, προς τούτο, εξαιρετικές εξουσίες σε σχέση με τους κανόνες που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών.

(βλ. σκέψη 27, διατακτ. 1)

5. Το άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2004/18, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην εφαρμογή όρων που έχει προβλέψει η αναθέτουσα αρχή, κατά τους οποίους οι οικονομικοί φορείς δεν επιτρέπεται να αποδείξουν τις τεχνικές τους ικανότητες με δική τους δήλωση, εκτός αν αποδείξουν ότι βρίσκονται στην αδυναμία ή σε σοβαρή δυσχέρεια να αποκτήσουν βεβαίωση από ιδιώτη αγοραστή.

Στο πλαίσιο αυτό, όροι προκηρύξεως διαγωνισμού κατά τους οποίους οι οικονομικοί φορείς επιτρέπεται να υποβάλουν προσωπική δήλωση προς απόδειξη των τεχνικών τους ικανοτήτων μόνον εφόσον αποδεδειγμένα βρίσκονται σε απόλυτη αδυναμία να αποκτήσουν βεβαίωση από ιδιώτη αγοραστή παρίστανται δυσανάλογοι. Αντιθέτως, όροι προκηρύξεως διαγωνισμού κατά τους οποίους οι οικονομικοί φορείς δύνανται να προσκομίσουν τέτοια προσωπική δήλωση και στην περίπτωση κατά την οποία αποδεικνύουν, βάσει αντικειμενικών στοιχείων που πρέπει να ελέγχονται κατά περίπτωση, ότι υφίσταται σοβαρή δυσχέρεια που δεν τους επιτρέπει να αποκτήσουν τέτοια βεβαίωση, λόγω, παραδείγματος χάρη, δυστροπίας του οικείου ιδιώτη αγοραστή, παρίστανται σύμφωνοι προς την αρχή της αναλογικότητας, στο μέτρο κατά το οποίο οι όροι αυτοί δεν συνεπάγονται για τους οικονομικούς φορείς υπέρμετρο βάρος αποδείξεως σε σχέση με την επιδίωξη των ίδιων αυτών σκοπών.

(βλ. σκέψεις 41, 42, 44, διατακτ. 2)

6. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 48)

7. Το άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2004/18, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην εφαρμογή όρου τον οποίο έχει προβλέψει η αναθέτουσα αρχή και κατά τον οποίο η βεβαίωση του ιδιώτη αγοραστή πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού της υποψηφιότητας του μετέχοντος στον διαγωνισμό, να φέρει βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από συμβολαιογράφο, δικηγόρο ή άλλη αρμόδια αρχή.

Πράγματι, το άρθρο 48, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2004/18, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθιερώνει ένα κλειστό σύστημα που περιορίζει τη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να ορίσουν νέα αποδεικτικά μέσα ή πρόσθετες απαιτήσεις επιφέροντας ουσιώδεις τροποποιήσεις στη φύση και στις προϋποθέσεις προσκομίσεως των ήδη προβλεπόμενων αποδεικτικών μέσων. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απαίτηση να φέρει η δήλωση του ιδιώτη αγοραστή βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής αποτελεί τυπική προϋπόθεση που συνεπάγεται τέτοια ουσιώδη τροποποίηση στο πρώτο από τα δύο αποδεικτικά μέσα κατά την προαναφερθείσα διάταξη, με συνέπεια να αυξάνονται οι ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβαίνουν οι οικονομικοί φορείς προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις σχετικά με τις υποχρεώσεις αποδείξεως που υπέχουν, πράγμα που είναι αντίθετο προς την όλη οικονομία του άρθρου αυτού. Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη ότι η οδηγία 2004/18 αποσκοπεί στη διευκόλυνση της προσβάσεως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, όπως εκτίθεται στην αιτιολογική της σκέψη 32, η εξάρτηση της αποδεικτικής ισχύος της δηλώσεως του ιδιώτη αγοραστή από τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του από τρίτη αρχή αποτελεί τυπική προϋπόθεση ικανή όχι να συμβάλει στο άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στον μεγαλύτερο δυνατό ανταγωνισμό, αλλά να δυσχεράνει και να περιορίσει τη συμμετοχή οικονομικών φορέων, ιδίως αλλοδαπών, στις δημόσιες συμβάσεις.

(βλ. σκέψεις 49, 50, 52, 53, 56, διατακτ. 3)